

Konferencia Feeling, Valuing, and Judging: Phenomenological Investigations in Axiology

V dňoch 19. až 21. 5. 2016 sa v New Yorku uskutočnila konferencia Feeling, Valuing, and Judging: Phenomenological Investigations in Axiology, ktorú usporiadala The North American Society for Early Phenomenology spoločne s The Max Scheler Society of North America.

Témou konferencie boli fenomenologické výskumy v oblasti axiológie, estetiky a etiky v rannej fenomenológii v širšom kontexte a ich presah do súčasnej filozofie.

Konferencia prebiehala paralelne v dvoch sekciách, ktoré boli každý deň doplnené pozvanou prednáškou. Ťažisko príspevkov prvej sekcie tvorila etika, axiológia a sociológia Maxa Schelera. Druhá sekcia bola zameraná na axiologické výskumy Edmunda Husserla, jeho žiakov (Roman Ingarden, Edith Steinová), predstaviteľov tzv. mníchovskej fenomenológie (ako Moritz Geiger, Adolf Reinach, Johannes Daubert) a autorov ovplyvnených fenomenológiou (Aurél Kolnai).

S pozvanými prednáškami vystúpila trojica významných amerických fenomenológov: Anthony Steinbock, James Dodd a John Drummond. Steinbock vo svojej prednáške Surprise as Emotion: Between Startle and Humility predložil podrobnú fenomenologickú analýzu prekvapenia, ktoré chápe ako špecifický druh emócie odlišnej od zdesenia. Prednáška Jamesa Dorda s názvom The War Writings of Max Scheler and Edmund Husserl skúmala na podklade Schelerovej knihy *Génius vojny a nemecká vojna* a Husserlových prednášok *Fichteho ideál humanity* spôsob, akým sa títo autori vyrovnávali s problémom filozofickej odpovede na udalosti prvej svetovej vojny. Prednáška Johna Drummonda Emotions, Value, and Action mala za cieľ ukázať spôsob, akým predstavitelia rannej fenomenológie anticipovali zvýšený záujem o problematiku emócií v súčasnej filozofii.

S výnimkou dvoch príspevkov som sledoval príspevky druhej sekcie venované axiologickým výskumom Husserla, jeho žiakov a nasledovníkov.

Prvý deň to boli príspevky Adama Konopku, Henninga Peuckera, Williama Tulliusa, Roberty De Monticelli a Anny Donise. Konopka vo svojom príspevku Husserl's Early Material Axiology skúmal Husserlovu axiológiu v období rokov 1902 až 1920, ktorá je aj napriek svojmu odmietavému stanovisku k subjektivismu založená na aktoch citenia a nehodnotiacich predstavách. Peuckerov príspevok On Love and Other Reasons: How Should We Understand Husserl's Self-Criticism of His Formal Axiology? predstavil Husserlovu sebakritiku jeho rannej formálnej etiky a skúmal vplyv hodnôt ako *láska* na túto etiku. Tulliusov príspevok Axiology as First and Last Philosophy: Instinct, Value, and God in the Later Husserl skúmal Husserlove prednášky z etiky z rokov 1920 až 1924, pričom tvrdil, že axiológia nie je iba regionálnou ontológiou, ale taktiež propedeutikou pre etiku a všetky transcendentálne a fenomenologické vedy. De Monticelli v príspevku Experience, Normativity and Values: A Phenomenological Approach predstavila rôzne prístupy k otázke *normatívnej superveniencie* a pomocou pojmu *hodnoty* chápanej ako skúsenostného aspektu normativity ukázala spôsob, akým môže fenomenologický prístup založiť plnohodnotnú axiológiu a prekonať problémy, ktoré otvorila otázka normatívnej superveniencie. Príspevok Anny Donise Moritz Geiger and the Cheerfulness of the Colour Yellow: For a Phenomenological Hypothesis on the Origin of Values mal pomocou odkazov na dielo Moritza Geigera ukázať, že kvality ako teplota farby nie sú výsledkom intencionálnej aktivity a nenáležia ani jednotlivým predmetom, ale majú všeobecnú platnosť a sú tak schopné založiť podnetné skúmania v etike a estetike.

Druhý deň som vystúpil s príspevkom The Axiological Turn in Ingarden's Aesthetics, v ktorom som ukázal zásadnú zmenu v Ingardenovej estetike v rokoch 1931 až 1937, ktorú označujem ako *axiologický obrat* a jeho vplyv na následný vývoj Ingardenovej estetiky. Následne som sledoval príspevky Biaggia Tassoneho, Dennisa Skocza, Kimberly Baltzer-Jarayovej a Roberta Luzeckého. Cieľom Tassoneho prí-

spevku Franz Brentano and G. E. Moore on the Objectivity of Moral Judgments bolo ukázať, že porovnanie Moorovej a Brentanovej etiky odhaľuje zaujímavé napätia v Moorovej etike. Skoczov príspevok Value Theory, Austrian Economics, and an Ethics for Our Time sa zaoberal možnosťami prepojenia teórie hodnôt Carla Mengera s Husserlovou fenomenológiou. Príspevok Baltzer-Jarayovej On States of Affairs and Judgments: Daubert, Reinach and The Great Schism of Early Phenomenology sa venoval pojatiu stavov *vecí* v diele dvoch významných predstaviteľov mníchovskej fenomenológie Johanna Dauberta a Adolfa Reinacha, ktoré podľa nej anticipovali rozkol v rannej fenomenológii po roku 1913. Luzecky v príspevku Roman Ingarden's Concept of Ideal Meaning and the Concretization of Aesthetic Objects riešil spôsob, akým môže Ingardenovo pojetie hudobného diela osvetliť jeho pojetie ideálnych významov slov a vyšších významových celkov v literárnom diele.

Tretiemu dňu dominovali príspevky týkajúce sa Schelerovej sociológie s výnimkou príspevkov Daniela O'Shiela Emotion as Lived Value in Kolnai and Sartre a The Unity of Disgust and Its Existential Significance: A Closer Look at Aurel Kolnai's Essay *Disgust* Tomasa Šinkūnasa, venovaných koncepcii *hnusu* v diele maďarského filozofa Auréla Kolnaiho. Konferenciu uzavrel príspevok Susi Ferrarello s názvom Practical Intentionality and Gefühlintentionalität venovaný doteraz bližšie neprebádaným Husserlovým koncepciám *praktickej a afektívnej intencionality* naprieč jeho dielom od *Logických skúmaní cez Ideen I* po *Analýzy k pasívnym syntézam*.

Konferenciu Feeling, Valuing, and Judging: Phenomenological Investigations in Axiology hodnotím ako vydarenú, prínosnú a bohatú na kvalitné príspevky. Množstvo a rozmanitosť príspevkov dokazujú rozsah a význam axiologických úvah a výskumov v rannej fenomenológii a tiež ich aktualitu pre súčasné filozofické debaty v oblasti axiológie, etiky a estetiky.

Gabriel Marko